

10 năm mang tri thức đến với người dân

Sau 10 năm trở thành thành phố trực thuộc trung ương, hệ thống thư viện (TV) công cộng Cần Thơ dần hoàn thiện về cơ sở vật chất, nhiều mô hình hiệu quả đã đưa tri thức lan tỏa từ đô thị đến ngoại thành. Những kết quả mang lại đã góp phần cụ thể hóa Nghị quyết 45-NQ/TW của Bộ Chính trị "Về xây dựng và phát triển TP Cần Thơ trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước" với mục tiêu: "Tạo lập môi trường văn hóa - xã hội lành mạnh, xây dựng con người Cần Thơ trí tuệ - năng động - nhân ái - hào hiệp - thanh lịch".

Hệ thống TV công cộng mở rộng, phủ kín

Điểm sách báo cộng đồng tại Trung tâm Nuôi dưỡng người già, trẻ em mồ côi không nơi nương tựa quận Thốt Nốt.

Đầu năm 2004, cùng với việc chia tách tỉnh Cần Thơ thành TP Cần Thơ và tỉnh Hậu Giang, kho sách, báo, tạp chí của TV tỉnh Cần Thơ cũ cũng được chia đều. Ngoài khó khăn do xáo trộn đầu sách, hệ thống tra cứu phải làm lại hoàn toàn thì cơ sở vật chất hệ thống TV công cộng rất thiếu thốn. Thời điểm đó có đến 4/8 quận, huyện chưa có TV gồm: Phong Điền, Vĩnh Thạnh, Thới Lai và Bình Thủy. Chỉ một vài phường, xã trong thành phố có TV.

Với sự quan tâm đầu tư của thành phố, đến năm 2007, toàn bộ hệ thống TV quận, huyện đã phủ kín, tập trung xây dựng mới các thư viện xã phường. Theo thống kê của TV TP Cần Thơ (TPCT), hiện nay, toàn thành phố có 29 TV, 32 phòng đọc sách và hàng trăm tủ sách, hướng đến phục vụ nhiều đối tượng độc giả như: thanh niên, phụ nữ, đồng bào dân tộc thiểu số... Mỗi năm, hệ thống TV của thành phố được bổ sung khoảng 20 ngàn đến 22 ngàn bản sách, trong đó TVTPCT bổ sung từ 10 ngàn đến 12 ngàn bản. Hiện, TVTPCT có khoảng 210 ngàn bản sách.

TV xã phường đã trở thành điểm sinh hoạt văn hóa không thể thiếu của nhân dân địa phương. Tiêu biểu như TV phường Hưng Phú, quận Cái Răng nằm trong Nhà văn hóa phường, được lắp đặt bàn ghế ngăn nắp, khoa học, cơ sở vật chất rất khang trang. TV có hơn 1.500 đầu sách báo các loại, đa dạng về nội dung nên thu hút độc giả. Bà Trần Thị Hồng Thúy, cán bộ quản lý Nhà văn hóa, cho biết: "Mỗi tháng TV phục vụ khoảng 1.000

lượt đọc giả. Chủ yếu bà con đến đọc báo và tìm kiếm sách tham khảo pháp luật". Hưng Phú đang trong quá trình xây dựng "Phường Văn hóa" và TV là một những thiết chế phường an tâm nhất.

Ở phường cù lao Tân Lộc, quận Thốt Nốt, người dân rất khó khăn trong việc tiếp cận sách báo do cách trở sông nước. TV phường là nơi nhiều người lựa chọn đến để tìm thông tin nông nghiệp, khoa học, thời sự và giải trí. Đây là TV cấp phường lớn và hoạt động hiệu quả của thành phố với gần 4 ngàn đầu sách, báo và phục vụ hơn 1 ngàn lượt đọc giả mỗi tháng, giải quyết tình trạng "đói" thông tin cho bà con trên đất cù lao.

Bà Phan Thị Thùy Giang, Giám đốc TVTPCT, cho biết: Việc hình thành 12 tủ sách trong các chùa Khmer với các nguồn sách kinh tế, nông nghiệp, văn hóa... bằng chữ Khmer nhiều năm qua đã góp phần mang tri thức đến đồng bào các vùng dân tộc. Năm 2013, TVTPCT dành hơn 70 triệu đồng để nâng cấp, bổ sung sách vở cho các tủ sách trong các chùa Khmer và tổ chức tập huấn nghiệp vụ TV cho các sư, người quản lý tủ sách của nhà chùa. Cuối tháng 4 vừa qua, TVTPCT đã ký kết hợp tác với Hội Người mù TP Cần Thơ về việc thành lập phòng đọc sách cho người khiếm thị với hơn 700 đầu sách chữ nổi, sách nói...

Quán cà phê sách pháp luật Thành Long (khu vực Đông Bình, phường Tân Lộc, quận Thốt Nốt) thu hút rất đông khách.

Song song đó, nhiều năm qua, TVTPCT đã chú trọng đến việc ứng dụng thông tin trong tra cứu, quản lý sách, tài liệu. Bạn đọc có thể truy cập tìm sách cần mượn, gia hạn mượn sách hay đăng ký làm thẻ TV trên mạng Internet. TV đã triển khai thực hiện mô hình này tại TV huyện Thới Lai và quận Ninh Kiều, giúp độc giả thuận tiện trong việc tham khảo và mượn sách. Đặc biệt, công tác số hóa các tài liệu địa chí, quý hiếm, sách độc bản... được TVTPCT thực hiện khá tốt. Trung bình mỗi năm số hóa khoảng 10 ngàn trang văn bản. Hiện TVTPCT đã số hóa được gần 44 ngàn trang văn bản của hơn 100 đầu sách; trong có có một số tài liệu quý hiếm, lịch sử hình thành và phát triển của Cần Thơ như: "Cần Thơ xưa và nay", "Cần Thơ xưa", "Địa chí Cần Thơ" hay có những tài liệu thuộc hàng "cổ vật", chỉ cất trong kho chuyên biệt. Số hóa những tài liệu này không những giúp bảo quản tài liệu gốc mà còn tạo điều kiện cho độc giả tiếp cận, nghiên cứu.

Hằng năm từ các nguồn kinh phí: ngân sách, chương trình mục tiêu quốc gia về văn hóa, tài trợ của các tổ chức phi chính phủ... TVTPCT đã dần hoàn thiện cơ sở vật chất, bổ sung sách báo và luân chuyển sách báo về cơ sở, hoạt động có hiệu quả, phục vụ bà con tận vùng sâu, vùng xa...

"Tạo đôi chân cho sách"

Thực hiện Nghị quyết Trung ương V - khóa 8 về "Xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc" và Kế hoạch của Ban Bí thư về đưa sách về cơ sở năm 2010, hệ thống TV của TP Cần Thơ đã có nhiều mô hình, cách làm hay nhằm "tạo đôi chân cho sách".

Đến quán cà phê Thành Long (thuộc khu vực Đông Bình, phường Tân Lộc, quận Thốt Nốt) vào một sáng đầu tuần, chúng tôi chứng kiến nhiều khách là nông dân, mang theo cả nông cụ đến quán để vừa thưởng thức cà phê vừa đọc sách báo, trước khi ra đồng. Đây là quán cà phê được ngành văn hóa quận Thốt Nốt chọn thực hiện mô hình cà phê pháp luật hơn 2 năm nay. Nhờ có quán cà phê này mà bà con nông dân ở khu vực Đông Bình có điều kiện tiếp cận với sách báo hằng ngày. Ông Trương Thành Long, chủ quán, nói: "Do có sách báo nên quán cà phê của tôi khá đông khách. Khi đọc được mẩu chuyện hay, đáng suy ngẫm thì bà con bàn tám rôm rả lắm". Để duy trì mô hình, TV quận Thốt Nốt thường xuyên thay đổi sách, bổ sung cho quán để đáp ứng nhu cầu của bà con.

Trung tâm nuôi dưỡng người già, trẻ em mồ côi không nơi nương tựa quận Thốt Nốt có điểm sách báo cộng đồng phục vụ các an dưỡng viên của trung tâm. Từ khi trung tâm hoạt động tháng 3-2012, Ban giám đốc Trung tâm đã đề xuất TV Thốt Nốt trang bị tủ sách báo phù hợp với tuổi già. Mô hình này rất hiệu quả khi giúp các an dưỡng viên có thêm niềm vui. Đáng phấn khởi là điểm sách báo này còn thu hút khá đông nhân dân xung quanh, học sinh Trường THPT Thốt Nốt và bệnh nhân của Trạm Y tế phường Thuận An... đến đọc.

Hiện nay, hầu như 9 quận, huyện của TP Cần Thơ có nhiều mô hình đưa sách về cơ sở như: Tủ sách phụ nữ, tủ sách pháp luật, tủ sách khuyến nông, cà phê sách báo pháp luật... Tại một địa phương vùng sâu như huyện Cờ Đỏ, việc có báo đọc vào mỗi buổi sáng rất khó nhưng giờ cái khó này được tháo gỡ nhờ có những quán cà phê sách pháp luật nở rộ. Tính cả quán cà phê pháp luật Anh Thơ mới hoạt động cuối tháng 4 này, huyện Cờ Đỏ đã có 33 điểm sách báo pháp luật. Đây còn là kênh tuyên truyền hiệu quả nhằm phổ biến những chủ trương của Nhà nước và địa phương giúp bà con nâng cao hiểu biết và nhận thức về chấp hành pháp luật. Toàn thành phố có trên 100 quán cà phê pháp luật hoạt động hiệu quả: chủ quán có điều kiện thu hút khách - khách có điều kiện bổ túc thông tin - ngành chức năng thực hiện tốt nhiệm vụ đưa sách về cơ sở, phổ biến pháp luật cho nhân dân. Mỗi dây liên kết hữu cơ này đã giúp các mô hình ngày càng lan rộng.

TVTPCT còn thực hiện tốt công tác cấp thẻ thư viện lưu động, phục vụ sách lưu động tại các khu vui chơi giải trí và các sự kiện chính trị, văn hóa, thể thao của thành phố. Hướng tới của TVTPCT là đưa sách đến các cơ sở, trung tâm bảo trợ xã hội, cơ sở thờ tự (đình, chùa...). Sau thành công với tủ sách tại Trung tâm Chữa bệnh - Giáo dục lao động xã hội và Quản lý sau cai nghiện TP Cần Thơ, Thư viện đã vận động xã hội hóa hơn 30 triệu đồng để triển khai 2 tủ sách tại Cơ sở Bảo trợ xã hội Thiên Ân và Trung tâm Nuôi dưỡng người già Cần Thơ, dự kiến sẽ lắp đặt trong tháng 5 này.

* * *

Bà Phan Thị Thùy Giang, Giám đốc TVTPCT, phân khởi: "10 năm sau khi TP Cần Thơ trực thuộc trung ương, chúng tôi vui vì đã mang sách báo, tri thức đến cho người dân tận các vùng ngoại thành. Trong bối cảnh sách báo giấy ngày nay đang bị cạnh tranh rất lớn với truyền thông đa phương tiện, thời gian tới chúng tôi sẽ tiếp tục ứng dụng công nghệ thông tin, đa dạng hóa hoạt động để thu hút độc giả".

Bài, ảnh: ĐẶNG HUỲNH